

Βιοηθική Εκπαίδευση και
Καθοδήγηση
Συμπεριφοράς για το
Ζωντανό Περιβάλλον

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ
ΥΛΙΚΟ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

Συγγραφείς: Γιάννης Σταματέλλος (scripts), Νίκος Βασιλάκος (videos)

Φωτογραφία εξωφύλλου : Pixabay

Ευχαριστίες :

Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε όλους τους μαθητές, τους δασκάλους, τους εκπαιδευτικούς, τους ερευνητές και όλους τους άλλους που έχουν συμμετάσχει στο έργο και που, με τις ιδέες τους, τα σχόλιά τους και την ενθάρρυνσή τους συνέβαλαν στην ανάπτυξη αυτού του εγγράφου.

Πνευματική ιδιοκτησία:

Τα υλικά μπορούν να χρησιμοποιηθούν σύμφωνα με:

Creative Commons License Non-Commercial Share Alike

Αποποίηση ευθυνών :

Αυτό το έργο χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το Erasmus + πρόγραμμα και την εθνική υπηρεσία της Κροατίας για το Erasmus + Agencija za mobilnost i programe Europske unije. Αυτή η έκδοση αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο των συγγραφέων και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

1. Πως να χρησιμοποιήσετε το εκπαιδευτικό υλικό

Στα χέρια σας κρατάτε το αποτέλεσμα της δεύτερης διανοητικής παραγωγής του έργου BEAGLE - Βιοηθική εκπαίδευση και καθοδήγηση στάσης για το περιβάλλον διαβίωσης. Το έργο συγκεντρώνει συνεργάτες από την Κροατία, τη Σλοβενία, την Ιταλία και την Ελλάδα, κάτω από την ομπρέλα της πλατφόρμας Erasmus +, με κοινό στόχο την προώθηση της βιοηθικής εκπαίδευσης, την ανάπτυξη κριτικής σκέψης και τη γενική αλλαγή στάσης απέναντι στην καλύτερη κατανόηση του περιβάλλοντος μας.

Σε αυτό το έγγραφο, θα βρείτε την κατανομή του εκπαιδευτικού υλικού ανάλογα με την ηλικιακές ομάδες παιδιών και νέων, και σύμφωνα με τις εκπαιδευτικές μεθόδους που χρησιμοποιούνται στο εκπαιδευτικό υλικό. Όλα τα υλικά περιγράφονται λεπτομερώς "βήμα προς βήμα" και δημιουργούνται με τρόπο που να προωθεί τη διαδραστική συζήτηση και την κριτική σκέψη μεταξύ των νέων σχετικά με βιοηθικά θέματα

Τα υλικά έχουν ενδεικτική ηλικιακή ομάδα παιδιών, διάρκεια και αριθμό συμμετεχόντων και έχουν σχεδιαστεί ως ανεξάρτητα εκπαιδευτικά βοηθήματα με συγκεκριμένες μεθοδολογικές οδηγίες. Αυτό δεν σημαίνει ότι πρέπει να ακολουθείτε αυστηρά αυτό που είναι γραμμένο, αλλά μπορείτε να προσαρμόσετε το υλικό, τις δραστηριότητες και τις προσφερόμενες ερωτήσεις στις ανάγκες και τις δυνατότητες της ομάδας.

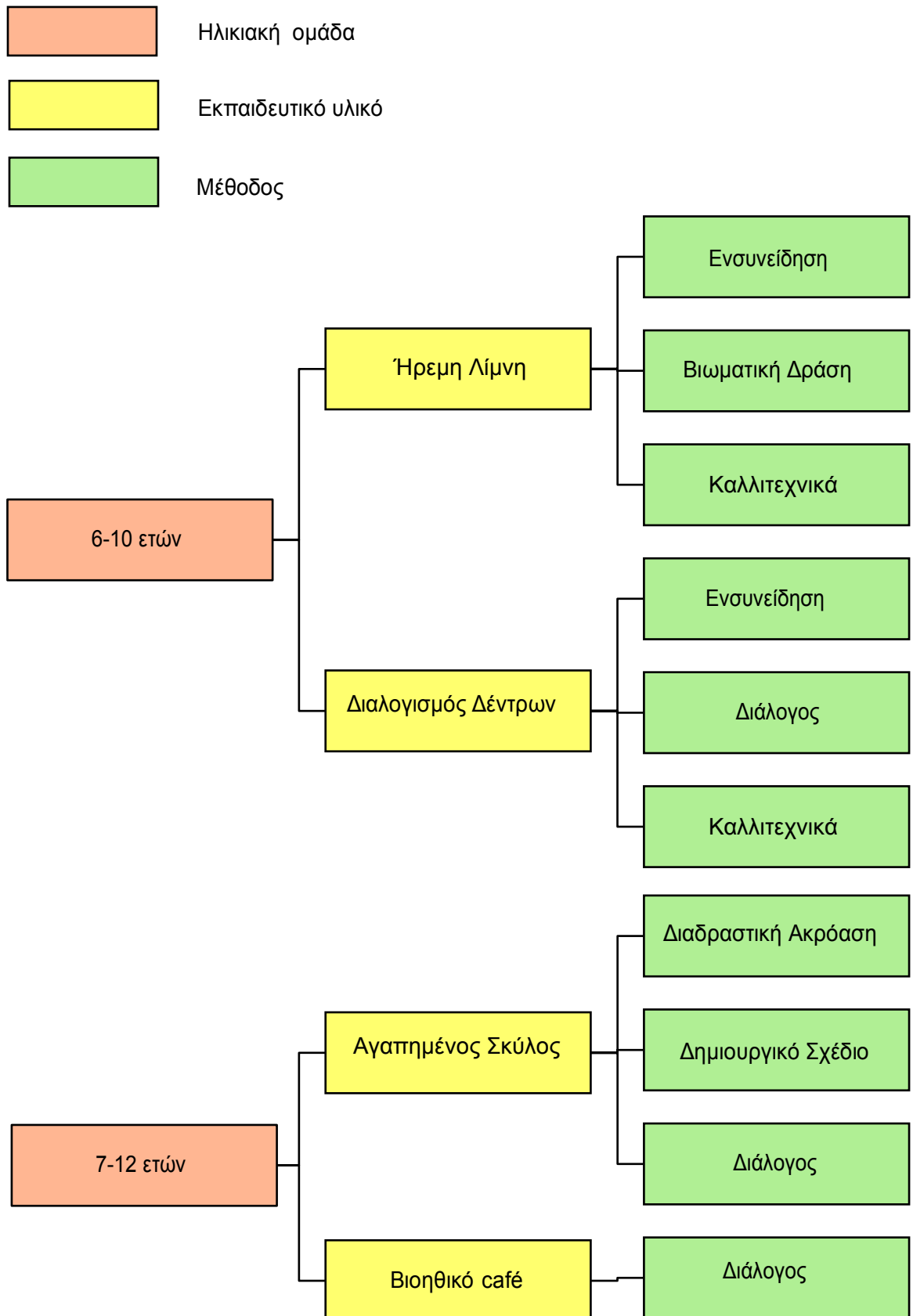

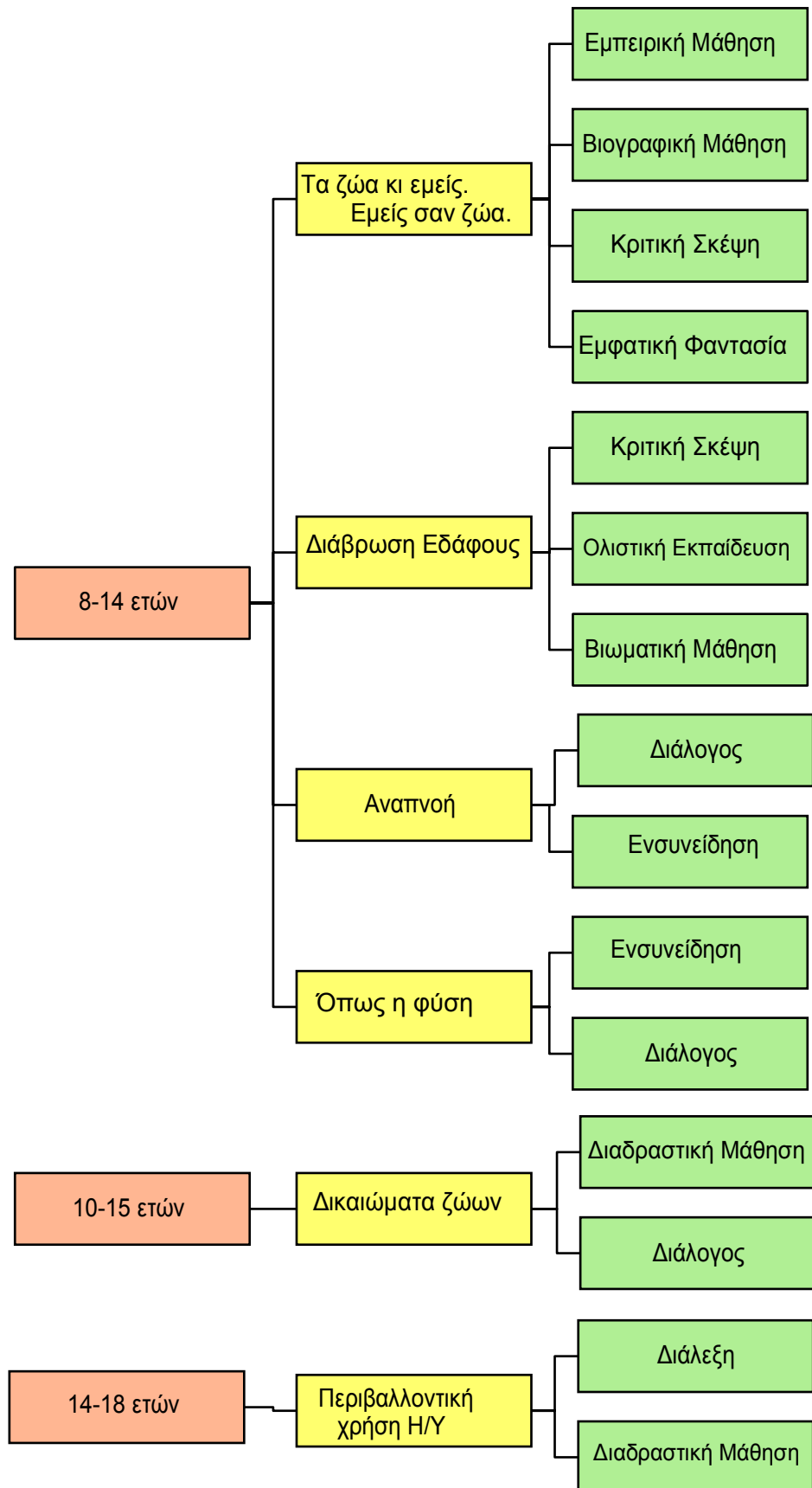
Το υλικό μπορεί να χρησιμοποιηθεί και σε διαφορετικές εκπαιδευτικές συνθήκες και περιβάλλοντα, όπως σε διάφορα εθνικά προγράμματα σπουδών, επειδή ασχολούνται με θέματα που δεν έχουν όρια, αλλά είναι καθολικά.

Ελπίζουμε ότι αυτό το εκπαιδευτικό υλικό θα σας ενθαρρύνει να είστε δημιουργικοί και να δώσετε εσείς μια διάσταση στην εργασία και τη διδασκαλία βιοηθικών θεμάτων με απλό, δημιουργικό και διασκεδαστικό τρόπο

2. ΤΜΗΜΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΥΛΙΚΩΝ

Δικαιώματα των Ζώων

Ηλικιακή ομάδα: 10-15

Χρόνος: 60 λεπτά

Ομάδα: 10-15 συμμετέχοντες

Υλικά και εργαλεία: Υπολογιστής ή φορητός υπολογιστής, Προβολέας βίντεο, Οθόνη προβολής, Λευκό Χαρτί, Μαρκαδόροι, 4 βίντεο:

- Εισαγωγή [Beagle](#)
- Εισαγωγή [Socrates](#)
- [Beagle and Socrates – Έχουν τα ζώα δικαιώματα;](#)
- [Επίλογος όταν πέφτει η νύχτα στην Αθήνα.](#)

Εκπαιδευτική μέθοδος : Διαλέξεις εργαστηρίων, διαδραστική μάθηση και φιλοσοφική συζητήσεις για θέματα δικαιωμάτων των ζώων μέσω της χρήσης μαιευτικής του Σωκράτη σε βίντεο animation.

Εκπαιδευτικά σημεία κλειδιά:

Οι συμμετέχοντες πρέπει να είναι ικανοί να :

1. Συζητούν με την μαιευτική μέθοδο του Σωκράτη σχετικά με τα δικαιώματα των ζώων
2. Εφαρμόζουν και αξιολογούν τα επιχειρήματα της Σωκρατικής ηθικής στα δικαιώματα των ζώων
3. Σκεφτονται με κριτική και ηθική σκέψη για ζητήματα σχετικά με τα δικαιώματα των ζώων

Εισαγωγή:

Οι ακόλουθοι ορισμοί, εξηγήσεις και φιλοσοφικό υπόβαθρο στοχεύουν να βοηθήσουν Τον διαμεσολαβητή να παραδώσει το υλικό.

Η κεντρική ερώτηση αυτής της ενότητας είναι Πρέπει τα ζώα να έχουν δικαιώματα; Η ερώτηση προσεγγίζεται μέσω της μεθόδου της Σωκρατικής Μαιευτικής Το πρόβλημα των δικαιωμάτων των ζώων προσεγγίζεται μέσω ενός βίντεο animation στο οποίο ο Σωκράτης συζητά με τον Beagle.

Τι είναι ηθική;

Η ηθική γενικά ορίζεται ως η «μελέτη της ηθικής». Περιλαμβάνει ερωτήσεις πρακτικού συλλογισμού όπως ελευθερία, ισότητα, υποχρεώσεις και δικαιώματα. Η ηθική σχετίζεται με τον κώδικα ή το σύνολο αρχών, προτύπων ή κανόνων που καθοδηγούν τις ηθικές ενέργειες ενός ατόμου μέσα σε ένα συγκεκριμένο κοινωνικό πλαίσιο. Ασχολείται με την ηθική κρίση και την ηθική απόφαση, που περιλαμβάνει ερωτήματα σχετικά με την ανθρώπινη συμπεριφορά ή συμπεριφορά: πώς ένα άτομο πρέπει να ενεργεί υπεύθυνο σε μια συγκεκριμένη περίπτωση και σε ποιο βαθμό αυτή η ενέργεια πρέπει να περιγραφεί ως σωστή ή λάθος.

Τι είναι σωστό;

Τα δικαιώματα είναι πεπιοθήσεις ή (όχι) να εκτελούν συγκεκριμένες ενέργειες ή (όχι) να βρίσκονται σε ορισμένες καταστάσεις·

ή πεπιοθήσεις που άλλοι (δεν) εκτελούν συγκεκριμένες ενέργειες ή (όχι) βρίσκονται σε ορισμένες καταστάσεις. (Wenar). Υπάρχουν δύο προσεγγίσεις στη θεωρία των δικαιωμάτων: (1) Προσέγγιση συμφερόντων ή πρόνοιας: Όλα τα άτομα έχουν καθήκον για τα δικαιώματα όλων όσων έχουν συμφέροντα. (2) Θα προσεγγίσει: (1) Μια αξίωση δικαιωμάτων δεν συνεπάγεται καθήκον για τον κάτοχο του δικαιώματος, αλλά μόνο την ελευθερία να εκτελέσει μια αξίωση ή όχι.

Ηθική του Σωκράτη

Ο Σωκράτης (469-399 π.Χ.) είναι μαζί με τον Πλάτωνα και τον Αριστοτέλη στις πιο δημοφιλείς και αναγνωρισμένες φιγούρες της αρχαίας ελληνικής φιλοσοφίας. Ενώ δεν άφησε γραπτά, η φιλοσοφική του πρωτοτυπία στη μέθοδο και τον λόγο είχε τεράστια επιρροή στην ιστορία της φιλοσοφίας και της εκπαίδευσης. Για τον Σωκράτη, το πιο σημαντικό καθήκον της ανθρώπινης ζωής είναι η φροντίδα της ψυχής: ο διανοητικός και ηθικός εαυτός κάθε ανθρώπου. Ως ηθικοί παράγοντες, οι άνθρωποι είναι υπεύθυνοι τόσο για τη γνώση όσο και για τη σωστή ή λανθασμένη ενέργεια.

Η μέθοδος του Σωκράτη

Ο Σωκράτης υποστήριξε ότι μια ανεξέλεγκτη ζωή δεν αξίζει να ζε και ότι η ηθική καλοσύνη είναι η μεγαλύτερη γνώση. Η μέθοδος του ονομάζεται "μαιευτική", δηλαδή να φέρει τις λανθάνουσες ιδέες ενός ατόμου στη "γέννηση" και να έχει συνείδηση για τις ιδέες της / του. Για να επιτευχθεί αυτός ο στόχος, ο Σωκράτης πρότεινε τη συνεχή κριτική και αυτο-εξέταση της ζωής. Οι άνθρωποι πρέπει να αμφισβητούν και να αμφισβητούν τόσο τον εαυτό τους όσο και τη ζωή των άλλων. Η γνώση είναι προτιμότερη από την άγνοια, και η γνώση της αρετής είναι πάνω απ' όλα. Άρα η αρετή δεν είναι μόνο ένα είδος γνώσης αλλά η ίδια η γνώση. Η συμπεριφορά και η συμπεριφορά προς το καλό πρέπει να είναι η πιο θεμελιώδης πτυχή της ανθρώπινης ζωής.

Το ζήτημα των δικαιωμάτων των ζώων

Τα δικαιώματα των ζώων, όπως στην περίπτωση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, θεωρούν τα μη ανθρώπινα ζώα ως όντα που πρέπει να αντιμετωπίζονται με σεβασμό, ως αυτοσκοπός και όχι ως μέσο για την επίτευξη άλλων σκοπών. Τα δικαιώματα των ζώων είναι ένα αμφιλεγόμενο ζήτημα της ηθικής των ζώων με μια μακρά συζήτηση μεταξύ φιλοσόφων. Υπάρχει κάτι ξεχωριστό για την ανθρωπότητα που δικαιολογεί την ιδέα ότι οι άνθρωποι έχουν ηθική κατάσταση ενώ οι μη άνθρωποι δεν το κάνουν; (Γκρουέν).

Ορισμένοι φιλόσοφοι υποστηρίζουν ότι το ζήτημα των δικαιωμάτων των ζώων θα μας επιτρέψει να βελτιωθούμε κατανοήστε τη φύση των ανθρώπων και το σωστό πεδίο των ηθικών μας υποχρεώσεων, ενώ μερικοί άλλοι υποστηρίζουν ότι υπάρχει μια απάντηση που μπορεί να διακρίνει τους ανθρώπους από τον υπόλοιπο φυσικό κόσμο (Gruen).

Το ζήτημα των δικαιωμάτων των ζώων περιλαμβάνει την αιτιολόγηση των ανθρώπινων πρακτικών έναντι των ζώων ή μη, όπως η πρόκληση πόνου, θανάτου, ταλαιπωρίας. Για παράδειγμα, μεγαλώνουμε ζώα για φαγητό, για ρούχα και για φάρμακα, καθώς επίσης και για σκληρή δουλειά, για ψυχαγωγία και επιστημονικά

πειράματα. Η ανθρώπινη ευθύνη για τα ανθρώπινα δικαιώματα δεν σχετίζεται μόνο με την αιτιολόγηση των παραπάνω πρακτικών αλλά και με την εκτίμηση του ζώου ως ηθικού παράγοντα που πρέπει να σεβόμαστε.

Βήμα προς βήμα - πώς να το κάνετε;

Το εργαστήριο αποτελείται από 1 συνεδρία 60 λεπτών.

Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

- Οι συμμετέχοντες κατά προτίμηση κάθονται σε κυκλικό προσανατολισμό γύρω από τον διευκολυντή και με οπτική στην οθόνη για να παρακολουθούν τις κινούμενες εικόνες. Εναλλακτικά, οι μαθητές θα μπορούσαν να καθίσουν χωρίς προσανατολισμό, αλλά πάντα με θέα στην οθόνη και τον διευκολυντή.
- Στην αρχή της πρώτης συνεδρίας, ο διαμεσολαβητής παρουσιάζει τον εαυτό του και λαμβάνει υπόψη τους συμμετέχοντες. Προτείνεται ότι οι συμμετέχοντες θα μπορούσαν να έχουν σταθερές κάρτες με τα ονόματά τους.
- Ο συντονιστής παρουσιάζει και εξηγεί τους στόχους, τα αντικείμενα και την ημερήσια διάταξη του εργαστηρίου. Ο διαμεσολαβητής εξηγεί επίσης πώς θα χρησιμοποιηθούν τα κινούμενα σχέδια πολυμέσων για τον διάλογο στην τάξη. Θα πρέπει να δημιουργήσει ένα περιβάλλον μαθησιακής ατμόσφαιρας με χαλαρό και άνετο τρόπο. Οι συμμετέχοντες πρέπει να αισθάνονται ελεύθεροι να εκφραστούν και να απαντήσουν σε ερωτήσεις και σχόλια άλλων συμμετεχόντων με κριτικό αλλά σεβασμό.
- Για νεότερους συμμετέχοντες, ο διαμεσολαβητής εξηγεί ορισμένους κανόνες συμμετοχής, όπως Σηκώστε το χέρι σας, εάν θέλετε να μιλήσετε.
- Ακούστε τους άλλους προσεκτικά.
- Μην μιλάτε ταυτόχρονα με άλλους συμμετέχοντες. Κρατήστε σημειώσεις για τις βασικές απόψεις άλλων συμμετεχόντων.
- Κρατήστε σημειώσεις για τις αξιώσεις και τις σκέψεις σας. Εκφράστε τη γνώμη σας με ευγενικό τρόπο.

Διαδικασία

- Προκαταρκτικές παρατηρήσεις (βλέπε παραπάνω)
- Ο συντονιστής δείχνει το βίντεο "Εισαγωγή Beagle". Μια σύντομη επεξήγηση του έργου, των σκοπών και των στόχων του παρουσιάζεται στο κοινό. Θα μπορούσε να φέρει τις αξίες του έργου BEAGLE προκειμένου να υπογραμμίσει τη σημασία της εκπαίδευσης προς μια ορθή πρακτική των δικαιωμάτων των ζώων και του σεβασμού των μη ανθρώπινων ζώων.

-
- Ο διαμεσολαβητής εξηγεί ποιος ήταν ο Σωκράτης και ποιά είναι η μαιευτική μέθοδος του Σωκράτη . Παρουσιάζεται το βίντεο "Εισαγωγή Σωκράτης".
 - Ο διαμεσολαβητής εξηγεί το κεντρικό ερώτημα: Πρέπει τα ζώα να έχουν δικαιώματα;
 - Ο διαμεσολαβητής δείχνει το βίντεο "Beagle and Socrates - Πρέπει τα ζώα να έχουν δικαιώματα;"
 - Ο διαμεσολαβητής επισημαίνει μερικά από τα κύρια ζητήματα για τα δικαιώματα των ζώων (που έθεσε ο Beagle στο βίντεο). Μια επισκόπηση της ηθικής των ζώων, των δικαιωμάτων των ζώων και της έννοιας του «δικαιώματος» πρέπει να εξηγηθεί στους συμμετέχοντες.
 - Ο διαμεσολαβητής ζητά από τους συμμετέχοντες να κατανοήσουν τη μέθοδο του Socratic meiotic (βλ. Παραπάνω) και να προβληματιστούν σχετικά με την κεντρική ερώτηση.
 - Ο διαμεσολαβητής θα μπορούσε να θέσει μία από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

Πρέπει τα ζώα να θεωρούνται άτομα;
Πιστεύουν τα ζώα ως άνθρωποι;
Τι είδους δικαιώματα πρέπει να έχουν τα ζώα; Γνωρίζουμε εάν τα ζώα αισθάνονται ευχαρίστηση ή πόνο; Τα ζώα έχουν συναισθήματα;
Είναι τα ζώα χαρούμενα ή λυπημένα;
Καταλαβαίνουν τα ζώα την ευτυχία άλλων ζώων;
Σε ποιο βαθμό η κατανόηση των δικαιωμάτων των ζώων θα μας κάνει καλύτερους ανθρώπους

- Ακολουθεί συζήτηση για τις σκέψεις των συμμετεχόντων.
- Ο διαμεσολαβητής ζητά από τους συμμετέχοντες να διευκρινίσουν γιατί σκέφτονται με αυτόν τον τρόπο και να εξηγήσουν τους λόγους των ισχυρισμών τους. Αυτή η πρακτική είναι για τα μικρότερα παιδιά, αλλά γενικά βελτιώνει τον αυτοαναστοχασμό και την κριτική σκέψη για τους συμμετέχοντες.
- Κλείσιμο Παρατηρήσεις: Η συνεδρία και το εργαστήριο τελειώνουν με τον διαμεσολαβητή να ολοκληρώσει τη συμφωνία των φιλοσόφων για τα δικαιώματα των ζώων και την σεβαστή μας μεταχείριση των ζώων. Η συνεδρία τελειώνει με τον διαμεσολαβητή που δείχνει το βίντεο "Epilogue When Night Falls on Athens"

Πηγές και περαιτέρω ανάγνωση

Fieser, J. (2018) "Ethics", in the *Internet Encyclopedia of Philosophy* [accessed: 1/9/2019]

Lori Gruen (2011) *Ethics and Animals: An Introduction (Cambridge Applied Ethics)*, Cambridge: Cambridge University Press.

Lori Gruen (2017) "The Moral Status of Animals", in the *Stanford Encyclopedia of Philosophy* at <https://plato.stanford.edu/entries/moral-animal/> [accessed: 8/4/2019]

Tom L. Beauchamp and R. G. Frey (2014) (eds.) *The Oxford Handbook of Animal Ethics (Oxford Handbooks)*, Oxford: Oxford University Press.

Ethics Guide: "Animal Rights" in *BBC* at http://www.bbc.co.uk/ethics/animals/rights/rights_1.shtml [accessed: 8/4/2019]

Scott D. Wilson "Animals and Ethics" in *The Internet Encyclopedia of Philosophy* at <https://www.iep.utm.edu/anim-eth/> [accessed: 8/4/2019]

Wenar, L. (2015) "Rights" in the *Stanford Encyclopedia of Philosophy* at <https://plato.stanford.edu/entries/rights/> [accessed: 1/10/2019]